

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Hazırlama Yeterliliklerinin Belirlenmesi

Determination of the Sufficiency of Pre-Service
Science Teachers to Prepare an Individualized
Education Program

Talha GÜNDÜZ^{id}
Seraceddin Levent
ZORLUOĞLU^{id}

Süleyman Demirel Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi, Fen Bilgisi Eğitimi,
Isparta, Türkiye

Öz

Bu çalışmanın amacı özel eğitim dersi almış fen bilgisi öğretmen adaylarının Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hazırlama yeterliliklerinin belirlenmesidir. Durum çalışması metodu ile yürütülen çalışmada 4. sınıf düzeyinde öğrenim gören 31 (23 kadın, 8 erkek) fen bilgisi öğretmen adayından görüşme yoluyla veri toplanmıştır. Yapılan görüşmeler toplam bir aylık süre zarfında gerçekleştirilmiş ve her bir görüşme yaklaşık 20 dakika sürmüştür. Görüşme esnasında veri kaybı yaşanmaması için katılımcıların izni doğrultusunda görüşmeler ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Toplanan veriler analiz edilirken içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. Veriler analiz edilirken objektif olarak kod ve kategoriler oluşturulmuştur. Araştırmacılar tarafından oluşturulan kod ve kategorilerde fikir birliğine varılmış ve uzman görüşü alınmıştır. Kod ve kategoriler belirlenirken fen bilgisi öğretmen adaylarının görüşleri dikkate alınmıştır. Ancak bazı kategoriler oluşturulurken özel eğitim hizmetlerinde yer alan Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı ile ilgili bilgilerden yararlanılmıştır. Oluşturulan her bir koda yönelik frekans sayıları ve öğretmen adaylarının örnek ifadeleri tablo ya da şekillerle birlikte bulgular bölümünde yer almıştır. Bulgular bölümünde fen bilgisi öğretmen adaylarının Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hakkındaki görüşlerine ve hazırlama yeterliliklerine ait analiz verileri betimlenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre fen bilgisi öğretmen adayları özel gereksinimli bireyler için Bireyselleştirilmiş eğitim programının gerekli olduğunu; faydalı bir program olduğunu ve yol gösterici olduğunu ifade ettikleri tespit edilmiştir. Ayrıca fen bilgisi öğretmen adayları Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hazırlama konusunda yetersiz kaldıkları ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hazırlama aşamalarına yeterince dikkat etmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda özel eğitim dersinin içeriği ve ders sayısının artırılması, BEP'e yönelik daha fazla seminer düzenlenmesi ve öğretmenlik uygulaması dersinde öğretmen adaylarına BEP'in hazırlanması/uygulatılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bireyselleştirilmiş eğitim programı, Fen bilgisi öğretmen adayı, Özel eğitim, Özel gereksinimli birey

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the qualifications of pre-service science teachers who have taken special education courses to prepare an Individualized Education Program. In the study conducted with the situation study method, data were collected from 31 (23 women, 8 men) pre-service science teachers who studied at the fourth-grade level through interviews. The interviews took place over a total period of 1 month and each interview lasted approximately 20 minutes. In order to avoid data loss during the interview, the interviews were recorded on the audio recorder with the permission of the participants. Content analysis method was used while analyzing the collected data. Code and categories were objectively created while analyzing data. Consensus and expert opinion was taken in the codes and categories created by the researchers. While determining codes and categories, the opinions of pre-service science teacher were taken into account. However, while creating some categories, information about the Individualized Education Program in special education services was used. Frequency numbers for each code were created and sample expressions of pre-service teachers were included in the findings section along with tables or figures. In the findings section, data about the opinions and preparation competencies of pre-service science teachers about the Individualized Education Program are

Geliş Tarihi/Received: 26.01.2022
Kabul Tarihi/Accepted: 18.12.2022
Yayın Tarihi/Publication Date: 09.06.2023
Sorumlu Yazar/Corresponding Author:
Talha GÜNDÜZ
E-mail: talhagunduz727@gmail.com

Cite this article as: Gündüz, T., & Zorluoğlu, S. L. (2023). Determination of the sufficiency of pre-service science teachers to prepare an individualized education program. *Educational Academic Research*, (49), 108-118.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

explained. According to the results of the study, pre-service science teachers express that special individualized education program is required and that is useful and a guide for individuals with special need. In addition, it has been concluded that pre-service science teachers are inadequate in preparing an Individualized Education Program and do not pay enough attention to the stages of preparing the Individualized Education Program.

Keywords: Individualized education program, pre-service science teacher, special education, special needs individual

Giriş

Tüm bireylerin çeşitli durumlara bağlı olarak eğitim ihtiyaçları farklılaşmaktadır. Bu farklılaşma bireylerdeki bireysel beceri, yetenek ve özelliklere göre değişkenlik göstermektedir (Sevim ve ark., 2021; Söğüt & Deniz, 2018). Farklılıkların daha belirgin olduğu bireyler genel eğitim sınıflarında okutulan programa uyum sağlamada güçlük çekmekte ve derslerde başarısız olmaktadır (Kapucu ve ark., 2020; Yaman, 2017). Bu sebeple ÖGB'lerin eğitim gereksinimleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak bireye özgü eğitim programı/planı hazırlanmalıdır (İlik & Günay, 2020; Mete, 2016). ÖGB'lerin bireysel farklılıklarına ve eğitim ihtiyaçlarına göre hazırlanması gereken bu program ilgili yönetmelikte (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018) *Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) olarak tanımlanmaktadır.*

BEP, özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin öğrenim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla bireye özgü hazırlanan yazılı belgelerdir (MEB, 2018). ÖGB'ler için hazırlanması gereken bu program 1997 yılında çıkarılan Kanun Hükmünde Kararname ile yasal olarak zorunlu hale getirilmiştir (Yazıcıoğlu, 2019). Belirtilen kararnamede BEP'in hazırlanmasının/uygulanmasının önemi ve gerekliliği vurgulanmıştır (MEB, 2018). Bu gereklilik dikkate alınarak öncelikli olarak BEP geliştirme birimi üyelerinin (BEPGBÜ) oluşturulması gerekmektedir. Çünkü BEP'in hazırlanma ve uygulanma süreci BEP-GBÜ tarafından iş birliğine dayalı olarak gerçekleştirilmektedir (İlik & Günay, 2020). Oluşturulacak BEPGBÜ, okul yöneticilerinin liderliğinde kendi alanlarında uzman branş öğretmenleri, bir sınıf öğretmeni, bir rehber öğretmeni, ÖGB'nin ebeveyni ve ÖGB'nin kendisinden oluşmaktadır (MEB, 2018).

BEP'in sistematik olarak hazırlanması için kararnamede belirtilen her bir BEPGBÜ'nün süreçte yer alması oldukça önemlidir (Bafra-Tike & Kargın, 2009; Vuran ve ark., 2017). Çünkü her bir ekip üyesinin iş birliğine dayalı olarak BEP'in hazırlanmasında ve uygulanmasında önemli görev ve sorumluluklarının olduğu belirtilmiştir (MEB, 2018). Bu doğrultuda oluşturulan ekibin BEP hazırlama, BEP geliştirme, BEP uygulama, ÖGB'lerin ihtiyaçları ve eğitimleri hakkında bilgilerinin yeterli düzeyde olması gerekmektedir (Çıkılı ve ark., 2020; Vuran ve ark., 2018) ve bu sorumlulukları yerine getirmesi büyük önem taşımaktadır. Özellikle öğretmenlerin BEP sürecinde önemli görev ve sorumlulukları bulunmaktadır (Avcioğlu, 2011; Öztürk & Eratay, 2010). Öğretmenlerin bu süreçteki önemli görev ve sorumlulukları arasında ÖGB'ler ile devamlı iletişim halinde olunması, programın uygulanması, uygun materyalin seçilmesi, değerlendirme yönteminin belirlenmesi ve bunların uygulanması yer almaktadır (Şahin & Gürler, 2018; Yazıcıoğlu, 2019). Öğretmenlerin ÖGB'lerin eğitim sürecinde yapması gereken bu sorumlulukları yerine getirebilmesi için özel eğitim, kaynaştırma, BEP ve ÖGB hakkında bilgi sahibi olmaları gerekmektedir (Yaralı, 2015; Söğüt & Deniz, 2018).

Öğretmenlerin BEP hakkındaki bilgi düzeylerini, öğretmenlerin BEP'e yönelik tutumlarını ölçmek ve BEP sürecinde yaşanan

güçlükleri belirlemek için çeşitli çalışmalar yapılmıştır: öğretmenlerin BEP'in hazırlanmasına ve uygulanmasına ilişkin görüşleri (Al-Shammari & Hornby, 2020; Burunsuz, 2019; Burunsuz & İnce, 2020; Debbağ, 2017; Eyyapan, 2020; İlik, 2019; Sevim ve ark., 2021; Tekin-Ersan & Ata, 2017; Yaman, 2017); BEP sürecinde karşılaştıkları zorluklar (Bafra-Tike & Kargın, 2009; Çıkılı ve ark., 2020; Santiago-Lugo, 2018; Söğüt & Deniz, 2018; Şahin & Gürler, 2018); BEP'in gerekliliğine ilişkin algılar (Lee-Tarver, 2006; Simon, 2006; Timothy & Agbenyega, 2018); okul öncesi öğretmenlerinin BEP hazırlama öz-yeterliklerinin belirlenmesi (Siron, 2020); özel eğitim öğretmenlerinin hazırladıkları ve uyguladıkları BEP'in değerlendirilmesi (Alice, 2018); BEP kalitelerinin değerlendirilmesi (Alan, 2019; Albarel ve ark., 2020; Blackwell & Rossetti, 2014; Boavida ve ark., 2010; Findley ve ark., 2022; Goodwin ve ark., 2022 Lynch & Adams, 2008); BEP geliştirme çalışması (Royer, 2017); ÖGB'lerin velilerinin BEP'e yönelik memnuniyet düzeyleri (Macleod ve ark., 2017; Slade ve ark., 2018); ÖGB ve velilerin BEP toplantı sürecine yönelik görüşleri.

İncelenen ilgili kaynaklar arasında branş öğretmenlerine ve öğretmen adaylarına yönelik BEP ile ilgili çalışmalara yeterince yer verilmediği görülmüştür. Alanyazında özellikle bu eksikliğin giderilmesi oldukça önemlidir. Çünkü kaynaştırma eğitiminin benimsenmesiyle beraber özellikle branş öğretmenlerinin ÖGB'lerin eğitimi için gerekli olan BEP'i hazırlayabilecek yeterliliğe sahip olmaları gerekmektedir (Camcı-Erdoğan, 2020). Özellikle fen bilgisi öğretmenlerinin BEP hazırlama yeterliliğine sahip olması beklenmektedir (Er-Nas & Dilber, 2020). Fen bilgisi öğretmenleri, ÖGB'lerin fen alanında yeterli düzeyde eğitim alabilmeleri için fen bilgisi dersi kazanımlarını ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurarak BEP hazırlamalıdır (Avcioğlu & Rüştioğlu, 2018). Ayrıca hazırlanacak BEP'lerin sistematik olması için fen bilgisi öğretmenlerinin fen bilgisi dersinde kullanacakları materyalleri, öğretim yöntem-tekniklerini ve değerlendirme yöntemlerini ÖGB'nin farklılıklarına göre uyarlaması gerekmektedir (Maca-roğlu-Akgül & Mertoğlu, 2020). Fen bilgisi öğretmenlerinin bu gereklilikleri karşılaması için fen bilgisi öğretmenlik programlarında 'Özel Eğitim' dersi okutulmaktadır (Yüksek Öğretim Kurulu, 2018). Özel eğitim dersi 4. sınıf düzeyinde olan fen bilgisi öğretmen adaylarına verilmektedir. Özel eğitim dersini alan fen bilgisi öğretmen adaylarının (FBÖA) özel eğitim, kaynaştırma, ÖGB ve BEP hakkında yeterli bilgi düzeyinde olmaları beklenmektedir. Eğer FBÖA'lar bu konularda yeterli donanıma ve bilgiye sahip olmazlarsa mesleğe başladıklarında sınıflarında bulunan ÖGB'leri tanımakta, fen öğretimlerini gerçekleştirmekte ve yeteneklerini ortaya çıkarmakta güçlükler yaşayabilirler. Ayrıca ÖGB'lerin ihtiyaç ve farklılıklarına bağlı olarak hazırlanacak BEP'i sistematik olarak hazırlamada yetersiz kalabilirler. Bu noktada özel eğitim dersi alan FBÖA'ların da BEP hazırlamada yeterliliklerine sahip olması beklenmektedir.

Bu çalışmada özel eğitim dersi aldığı için BEP hakkında bilgisi olduğu düşünülen FBÖA'ların BEP hazırlama yeterliliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda "FBÖA'ların

BEP hazırlama yeterlilikleri nasıldır?” araştırma problemine ve alt problemlere cevap aranmıştır:

- FBÖA'ların ÖGB için BEP'in gerekliliğine ve faydasına ilişkin görüşleri nelerdir?
- FBÖA'ların BEP hazırlama yeterliliklerine yönelik düşünceleri nelerdir?

Yöntem

Çalışmanın Modeli

FBÖA'ların BEP hazırlama yeterliliklerinin belirlenmesi amacıyla yürütülen çalışmada durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması deseniyle yürütülen çalışmalarda genellikle “nasıl” ve “niçin” sorularına yanıt aranmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Çalışmada, FBÖA'ların BEP hazırlama yeterlilik durumları nasıl sorusuyla belirlendiğinden ve FBÖA'ların BEP hazırlama yeterlilikleri durum olarak belirlendiğinden çalışma durum çalışması deseni benimsenerek gerçekleştirilmiştir.

Çalışma Grubu

Yapılan araştırmanın çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemlerinden birisi olan ölçüt örneklem kullanılarak dördüncü sınıf FBÖA'larından oluşmaktadır. Ölçüt örneklem, çalışmada belirlenen olgu, olay ya da konunun detaylı olarak incelenmesine ve çalışmanın konusuyla ilgili veri zenginliğinin sağlanmasına yardımcı olmaktadır (Merriam, 2018). Çalışma grubunun özel eğitim dersini alan dördüncü sınıf FBÖA'larından oluşması ölçüt olarak kabul edildiği için ölçüt örneklem tercih edilmiştir.

Çalışma Süleyman Demirel Üniversitesi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen bilgisi öğretmenliği bölümü dördüncü sınıf düzeyinde öğrenim gören ve gönüllü katılım sağlayan 31 (23 kadın ve 8 erkek) FBÖA ile yapılmıştır. Çalışma kapsamında katılımcıların verdikleri cevaplara yer verebilmek amacıyla her bir FBÖA isimleri ÖA1, ÖA2, ÖA3, ÖA4 gibi kodlanarak kullanılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğine

göre hazırlanan görüşme sorularında araştırmacı duruma göre soruların sıralarını değiştirme ve araştırma problemi sınırlarına bağlı kalacak şekilde ek soru sorma imkânına sahip olmaktadır (Creswell, 2018). FBÖA'ların görüşlerinin açık bir şekilde ortaya koyulması, derinlemesine veri toplanması ve veri zenginliğinin sağlanması amacıyla bu görüşme tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın amacına uygun bir şekilde verileri toplamak için alanyazındaki benzer çalışmalardan yararlanılarak görüşme soruları hazırlanmıştır. Hazırlanan görüşme soruları bir özel eğitim dersine giren, nitel çalışmalar yapan ve çalışmalarında görüşme sorularına yer veren bir özel eğitim uzmanının görüşüne sunulmuş ve uzmanın verdiği öneriler dikkate alınarak görüşme soruları tekrar revize edilmiştir. Uzman tavsiyesi doğrultusunda ilk olarak “Benzer soru çeşitlerinin kaldırılması/birleştirilmesi” işlemi gerçekleştirilmiştir. Örnek olarak “BEP hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunuzu düşünüyor musunuz?” sorusu kaldırılmıştır. Sonrasında “Araştırma problemine uygun olmayan soruların kaldırılması” önerisi de dikkate alınmıştır ve “BEP'in hazırlanması yasal bir zorunluluk olmasaydı BEP'i hazırlar mıydınız?” sorusu görüşme formundan çıkarılmıştır. En son olarak “Dördüncü görüşme sorusuna sonda soruların eklenmesi” uzman tavsiyesi göz önünde bulundurulmuştur. Bu tavsiye doğrultusunda “Özel gereksinimli öğrencinin mevcut performansını hangi yollarla belirlerdiniz?” gibi sonda sorular eklenmiştir. Yapılandırılan görüşme formu tabloda görüldüğü gibi son halini almıştır (Tablo 1).

Çalışmaya gönüllü katılım sağlayan öğretmen adayları ile görüşmeler pandemi nedeniyle ZOOM üzerinden gerçekleştirilmiştir. Görüşmede katılımcıların görüşlerine yönelik verilerin eksiksiz olarak alınması amacıyla katılımcıların izniyle görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Yapılan görüşmeler toplamda bir aylık sürede tamamlanmış ve her görüşme ortalama 20 dakikalık zaman diliminde gerçekleşmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışmada, verilerin analizinde içerik analizi yöntemi tercih edilmiştir. İçerik analizi ile çalışmada toplanan verilerin açıklanmasını sağlayan kavramlar arasında ilişkilerin kurulması ve bu ilişkilere yönelik bağlantıların ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır (Patton,

Tablo 1.

Görüşme soruları

Görüşme soruları	Sonda sorular
Kaynaştırma öğrencileri için BEP hazırlanması gerektiğini düşünüyor musunuz?	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrenci açısından • Öğretmen açısından • Fen bilgisi dersi için BEP hazırlanması gerekli midir? Neden?
BEP'in özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamada bir etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Hangi ihtiyaçları karşıladığını/karşılamadığını düşünüyorsunuz?	<ul style="list-style-type: none"> • Eğitim ihtiyaçları yönünden • Beceri ve davranış yönünden • İletişim yönünden • Bağımsız yaşam yönünden
Mevcut bilgi birikiminizle BEP hazırlayabileceğinizi düşünüyor musunuz?	<ul style="list-style-type: none"> • BEP hazırlarken endişe duyabileceğiniz durumlar var mı? Varsa nelerdir?
Öğretmen olduğunuzda sınıfta bulunan özel gereksinimli öğrenciye BEP'i nasıl hazırlarsınız? Örneklendirerek anlatır mısınız?	<ul style="list-style-type: none"> • Özel gereksinimli öğrencinizin mevcut performansını belirleyebileceğinizi düşünüyor musunuz? • Özel gereksinimli öğrencinizin mevcut performansını hangi yollarla belirlerdiniz? • Nelere dikkat ederiniz? • Özel gereksinimli öğrencinizin Uzun Dönemli Amaç (UDA)/Kısa Dönemli Amaçlarını (KDA) belirleyebilir misiniz? Bu amaçlara birer tane örnek verebilir misiniz? • Özel gereksinimli öğrencinize fen öğretiminin bir kazanımını gerçekleştirirken hangi öğretim yöntemi kullanırdınız? Bu yöntem tekniği tercih etme sebebiniz nedir? • Özel gereksinimli öğrencinize bu kazanımı kazandırmak için tercih edeceğiniz öğretim materyalleri neler olurdu? • Özel gereksinimli öğrencinizin eğitsel ilerlemesini nasıl değerlendirirdiniz?

2018). İçerik analizi yapılırken elde edilen verilerin kodlanması, temaların bulunması, kod-temaların düzenlenmesi ve bulguların yorumlanması basamakları sırasıyla takip edilmelidir (Berg & Lune, 2015). Çalışmada veriler analiz edilirken FBÖA'ların verdikleri cevaplar dikkatli bir şekilde okunmuş ve sıklıkla tekrarlanan kelimeler göz önünde bulundurularak araştırmacılar tarafından kodlama yapılmıştır. Sonrasında oluşturulan kodlar arasında benzerlik gösterenler tespit edilerek birleştirilmiştir. Kategoriler oluşturulurken kodlar arasında içerik, kapsam benzerlikleri ve alanyazında bulunan mevcut BEP ile ilgili bilgiler dikkate alınmıştır. Oluşturulan kod ve kategoriler özel eğitim alanında uzman tarafından incelenmiştir. Uzman kişi bazı kodların aynı anlama geldiğini belirtmiş ve birleştirilmesini önermiştir. Ayrıca bazı kategorilerin de araştırmacıların isteğine göre değiştirilebileceğini tavsiye etmiştir. BEP hazırlama gerekliliğine yönelik FBÖA görüşlerine ait "Akademik başarı" ve "Etkili öğrenme" kodları "Nitelikli eğitim" kodu altında birleştirilmiştir. FBÖA'ların BEP'in ÖGB'lere etkisine yönelik görüşlerine ait "Öz-Gelişim" kodu değiştirilerek "Öz-bakım becerileri" şeklinde revize edilmiştir. FBÖA'ların BEP hazırlama yeterliliklerine ilişkin görüşlerine ait "Bilgi düzeyim yeterli" kodu değiştirilerek öğretmen adaylarının ifadelerine uygun olarak "Tecrübeliyim" kodu kullanılmıştır. FBÖA'ların BEP hazırlama yeterliliklerine ait "Hazırlayamadı," "Az düzeyde hazırladı," "Kısmen hazırladı" vb. kodlar MEB (2018)'in BEP hazırlama aşamalarına ve öğretmen adaylarının ifadelerine uygun olmadığı gerekçesiyle değiştirilerek "0 basamak," "1-3 basamak," "4-6 basamak" vb. şeklinde kodlar kullanılmıştır. Bu doğrultuda araştırmacılar uzman kişinin görüşlerini dikkate alarak kod ve kategorileri tekrar düzenlemişlerdir. Oluşturulan kod-kategoriler bulgular bölümünde tablo ya da şekillerle desteklenmiş ve genellikle katılımcıların örnek alıntılarında yer verilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel çalışmalarda; veri çeşitliliğinin artırılması, uzman görüşünün alınması ve görüşme sonrası katılımcı teyidinin alınması gibi ölçütler geçerliği artıran etkenlerdir (Yıldırım & Şimşek, 2018). Çalışmada, COVID-19 sebebiyle farklı illerde öğrenim gören FBÖA'lara ulaşılamadığı için veri çeşitliliği yalnızca Süleyman Demirel Üniversitesinde öğrenim gören FBÖA'lar ile sınırlı kalmıştır. Çalışmanın geçerliliğini artırabilmek için araştırma deseninin belirlenmesi, veri toplama aracının oluşturulması ve veri analizinin

yapılması süreçlerinde özel eğitim alanında uzmandan görüş alınmıştır. Çalışma geçerliğinin artmasında başka bir faktör ise veri setinde yer alan kod ya da kategorilere yönelik katılımcıların doğrudan alıntı şeklinde örnek ifadelerine yer vermektir (Yıldırım & Şimşek, 2018). Çalışmanın bulgular kısmında yer alan kod ve kategorilerde öğretmen adaylarının örnek ifadeleri yer almaktadır.

Nitel çalışmalarda güvenilirlik, teyit ve tutarlık incelemesi yapılarak sağlanmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Çalışmada katılımcılardan ses kaydı yoluyla elde edilen veriler transkript edilerek güvenli ortamda tutulmuş ve uzman kişiye e-posta aracılığıyla iletilmiştir. İletilen veriler uzman tarafından incelenmiş ve doğruluğu teyit edilmiştir. Ayrıca görüşme formunun oluşturulması süreci uzman kontrolünde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, veriler analizinde oluşturulan kod/kategoriler özel eğitim uzmanı kontrolünde iki araştırmacının görüş birliğine varılarak oluşturulduğu için güvenilirlik katsayısının belirlenmesine ihtiyaç duyulmamıştır.

Bulgular

Çalışmanın bulguları tablolar, şekiller ve FBÖA'ların doğrudan alıntıları ile desteklenmiştir. Oluşturulan tablo ya da şekillerin bazılarında bir FBÖA birden fazla kod ya da kategorinin içeriğini kapsayan ifadelerde bulunduğundan toplam frekans sayısı katılımcı sayısından fazla çıkabilmektedir.

BEP Hazırlama Gerekliliğine Yönelik Görüşler

FBÖA'lara "Kaynaştırma öğrencileri için BEP hazırlanması gerektiğini düşünüyor musunuz?" görüşme sorusu sorulmuştur. FBÖA'ların bu görüşme sorusuna verdikleri cevaplar dikkate alınarak Tablo 2 oluşturulmuştur. Tabloda yer alan kodlar 'BEP hazırlama gerekliliği' kategorisi altında toplanmıştır.

Tablo 2 incelendiğinde FBÖA'ların BEP'in hazırlanmasının gerekliliğini farklı bakış açısıyla değerlendirdiği görülmüştür. FBÖA'lar en çok kaynaştırma öğrencilerindeki "Bireysel farklılıklar" (17) sebebiyle BEP'in hazırlanmasının gerekli olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca FBÖA'lar kaynaştırma öğrencilerinin "Toplumsal uyum" (7) içinde olmaları; eğitim-öğretim sürecinde öğretmene "Yol haritası" (7) olması gibi gerekçelerle BEP'in hazırlanmasının gerekli olduğunu düşünmüştür. Bazı FBÖA'lara göre kaynaştırma öğrencisinin "Yetersizlik derecesi" (4) durumuna bağlı olarak BEP'in gerekli olduğu ifade edilirken bazı FBÖA'lara göre ise kaynaştırma

Tablo 2.

BEP hazırlama gerekliliğine yönelik FBÖA'ların görüşleri

BEP Hazırlama Gerekliliği	f	Örnek İfadeler
Bireysel farklılıklar	17	ÖA14: "...kaynaştırma öğrencisi bir nevi yetersizliği olan bireylerde olabilir ya da üstün zekâlı olabilir. Bu öğrencilerde bireysel olarak akranlarından farklılar akranlarından farklı oldukları için bunlar içinde BEP hazırlanması gerekiyor diye düşünüyorum."
Toplumsal uyum	7	ÖA7: "Yetersizliği olan bireyler bence kaynaştırma öğrencisi olması gerekiyor. Çünkü kendilerini toplumdan soyutlamamaları lazım toplumun bir bireyi olduklarının farkına varsınlar ve diğer arkadaşlarıyla da iletişim kurabilsinler. Bu yüzden gerekli olduğunu düşünüyorum."
Yol haritası	7	ÖA13: "Yani hem öğretmen de öğrenciyi daha iyi tanıyıp daha ona göre hareket edebilmesi için gerekli olduğunu düşünüyorum."
Yetersizlik derecesi	4	ÖA24: "...eğer gerçekten kaynaştırma öğrencileri hani zorluk çekiyorsa hani biz bu eğitimi verirken daha da hani sıkıntılar çekiyorsa bu grupta bence gereklidir...bu aralarındaki fark aşılabilecek şekilde ise hazırlanmasına gerek yoktur diye düşünüyorum. Hani bunu sınıf öğretmeni ve hani öğretmenleri yapabilir diye düşünüyorum."
Ders içi katılım	3	ÖA2: "...sadece kendisini yetersiz hissetmemesi için değil. Daha çok hani derse katılım sağlayabilmesi için. Çünkü örnek veriyorum görme engelli bir çocuk dokunarak dokunma içgüdüğü ile ve koku alma tat alma gibi davranışlarla dersi dinleyebilir, adapte olabilir."
Uyum sağlama	2	ÖA5: "Çünkü kaynaştırma öğrencileri zaten çok ileri düzeyde engeli olan öğrenciler olmadığı için onlar hani sınıfa empoze edilebilir. Sınıfla kaynaştırılabilir oldukları için ben düşünmüyorum. O öğrencilerin değerlendirmesi normal öğrencilere göre daha farklı olabilir. Onları yeteneklerine göre değerlendirebiliriz."

Tablo 3.
FBÖA'ların BEP'in ÖGB'lere etkisine yönelik görüşleri

Kategori	Kod	f	Örnek İfadeler
Eğitim	Nitelikli Eğitim	17	Ö _{A16} : "... öğrencinin gelişim göstereceği şekilde plan ve program yapılmasına etkisi olur."
	Bilgileri günlük yaşamla ilişkilendirme/kullanma	10	Ö _{A29} : "Öğrenilen bilgiler günlük hayatta da uyarlanabilir ... sadece okulda öğrendiğimiz bilgileri okulda kullanmıyoruz. En basitinden bakkala gittiğinde bile basit bir matematiksel hesaplama yapabilir hale geliyor."
	Okul sevgisi	3	Ö _{A2} : "Okuldan uzaklaşmasını engelliyor sonuçta. Kimse sevmediği ortama gitmek istemez."
	Aktif katılım	1	Ö _{A11} : "Hem BEP'li öğrencinin hani derse katılımında etkisi olacağını düşünüyorum..."
Kişisel Gelişim	İletişim becerisi	20	Ö _{A9} : "İletişim becerileri gelişebilir diye düşünüyorum."
	Sosyalleşme	9	Ö _{A6} : "Onun da soyutlanmasına engel oluruz. O da kendini soyutlamaz. Sosyalleşir biraz daha." (Bu program sayesinde ÖGB toplumsal olarak kendini soyutlamaz. Böylece daha sosyal bir birey haline gelir.)
	Özgüven	7	Ö _{A25} : "... birazcık daha özgüveni yerine gelecek. Kendisinin birazcık daha cesareti olacak."
	Bağımsız yaşam becerileri	6	Ö _{A31} : "... birine ihtiyacı olmadan en azından kendi yaşamını sürdüreceği düzeye getirilmesi bence amacı ve hani kazanabileceğini düşünüyorum." (ÖGB, başka birisine ihtiyaç duymadan kendi gereksinimlerini karşılayabilecek ve yaşamını sürdürebilecek yeterliğe sahip olabileceğini düşünüyorum.)
	Uyum becerileri	5	Ö _{A4} : "... öğrenci günlük yaşama daha adapte bir şekilde devam edebilir. Yaşıtları arasında farklılık olmadığını düşünerek daha uyum sağlayabilir."
	Öz-bakım becerileri	5	Ö _{A19} : "Mesela kendi temizlik ihtiyacını giderebilir. Kendi yemeğini yiyebilir, kendi ihtiyaçlarını giderebilir."
	Motivasyon	4	Ö _{A25} : "Kendi içinde motivasyonu yükseltebilir."
	Psikomotor beceriler	2	Ö _{A5} : "Öğrencilerin işte psikomotor becerilerini kullanmalarında etkisi olur."
	Liderlik becerisi	1	Ö _{A11} : "...bulunduğu şekle yere ve bulunduğu misyona göre liderlik becerileri de kazanır."

öğrencilerinin genel eğitim sınıflarına "Uyum sağlama" (2) görüşü öne sürülerek BEP'in hazırlanmasına ihtiyaç olmadığı ifade edilmiştir.

Tablo 3 incelendiğinde FBÖA'lar BEP'in ÖGB'lere "Eğitim" (34) ve "Kişisel Gelişim" (55) alanlarında etkisi olabileceği yönünde görüş belirtmişlerdir. FBÖA'lar BEP'in ÖGB'lere eğitim alanında "Nitelikli Eğitim" (17), "Bilgileri günlük yaşamla ilişkilendirme/kullanma" (10), "Okul sevgisi" (3), "Aktif katılım" (1) gibi olumlu etkiler sağlayabileceğini ifade etmişlerdir. Kişisel gelişim alanında ise ÖGB'lerin "İletişim becerisi" (20), "Sosyalleşme" (9), "Özgüven" (7), "Bağımsız yaşam becerileri" (6), "Uyum becerileri" (5), "Öz-bakım becerileri" (5), "Motivasyon" (4), "Psikomotor beceriler" (2), "Liderlik becerisi" (1) gibi nitelikleri kazanmalarında BEP'in etkisi olabileceği FBÖA görüşleri arasındadır.

BEP Hazırlama Yeterliliklerine Yönelik Görüşler

Tablo 4 incelendiğinde FBÖA'ların BEP'i "Hazırlayabilirim" (11), "Kısmen Hazırlayabilirim" (12) ve "Hazırlayamam" (8) ifadelerine yer verdikleri görülmüştür. BEP'i hazırlayabileceğini düşünen FBÖA'lar "Eğitimliyim" (5), "Tecrübeliyim" (4), "Yardımcı kitap/kaynakla hazırlanabilir" (1), "Hazırlaması kolay" (1) gibi gerekçeler sunmuşlardır. BEP'i kısmen hazırlayabileceğini düşünen FBÖA'lar "Bilgi düzeyim kısmen yeterli" (8), "ÖGB türüne bağlı olarak değişir" (4) gibi gerekçeler belirtmişlerdir. BEP'i hazırlamayacağını düşünen FBÖA'lar ise "Teorik bilgim yetersiz" (5), "Zor/Detaylı bir program" (2), "Öğretmenlik deneyimim yok" (1) gibi gerekçeleri ifade etmişlerdir.

BEP Hazırlama Yeterlilikleri

Bu bölümde FBÖA'ların BEP hazırlarken dikkat ettikleri hazırlama aşamaları ve bu aşamaları kullanma sıklıklarına yer ver verilmiştir. BEP hazırlama aşamaları "BEPGBÜ oluşturulması, ÖGB'nin mevcut performansının belirlenmesi," "ÖGB'ye uygun eğitim ortamının ve destek eğitim hizmetlerinin belirlenmesi," "UDA/KDA belirlenmesi," "Bireyselleştirilmiş Öğretim Programının (BÖP) hazırlanması," "Uygun ders materyallerinin ve öğretim yöntem-tekniklerinin belirlenmesi" ve "Değerlendirmenin yapılması"

olmak üzere 7 aşamadan oluşmaktadır (MEB, 2018). Bu aşamalar ve FBÖA cevapları dikkate alınarak FBÖA'ların BEP hazırlama yeterlilikleri belirlenmeye çalışılmıştır. FBÖA cevaplarına bağlı olarak bazı BEP hazırlama aşamaları "UDA belirlenmesi," "KDA belirlenmesi," "Uygun ders materyallerinin belirlenmesi" ve "Öğretim yöntem-tekniklerin belirlenmesi" şeklinde ayrılarak toplamda 10 aşama olarak düzenlenmiştir. FBÖA'ların taslak BEP'i hazırlarken göz önünde bulundurdukları hazırlama aşamalarına göre en uygun kategoriye yerleştirilmiştir (Şekil 1).

Şekil 1'e göre FBÖA'ların taslak BEP'i hazırlama durumlarına bakıldığında BEP hazırlama aşamalarını dikkate almadan hazırlayan ya da sonda sorusu dışında hazırlayamayan (4); 1-3 arası aşamayı göz önünde bulundurarak hazırlayan (13); 4-6 arası aşamayı göz önünde bulundurarak hazırlayan (11); 7-9 arası aşamayı göz önünde bulundurarak hazırlayan (2); 10 aşamayı göz önünde bulundurarak hazırlayan (1) FBÖA'ların olduğu belirlenmiştir. FBÖA'ların taslak BEP'i hazırlarken BEP hazırlama aşamalarını tekrarlamaya sıklıkları incelendiğinde artan sıra ile "Destek Eğitim Hizmetleri" (1), "BEPGBÜ" (3), "Uygun Ortam" (3), "BÖP" (4), "UDA" (11), "KDA" (11), "Öğretim Yöntem-Teknikleri" (12), "Değerlendirme" (13), "Mevcut Performans" (14), "Öğretim Materyalleri" (23) aşamalarına dikkat ettikleri ortaya çıkmıştır.

BEP hazırlama yeterliliklerine ait bulgulara yönelik örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir:

O Aşama Kategorisine ait Örnek İfade: ÖA27: "Düşünüyüm. Şu an aklıma şu geldi sindirim sistemini alayım diye düşündüm. Konu ise sindirim sistemi olsun."

Araştırmacı: "Evet sonra?"

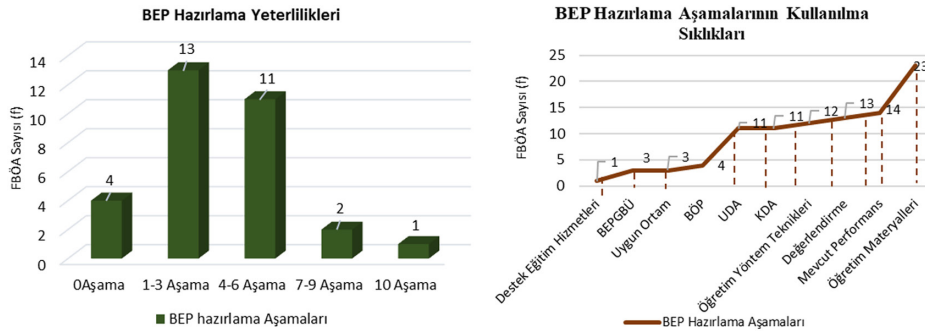
Ö_{A27}: "..."

Araştırmacı: "İstersen ben sana ek sorular sorayım o çerçevede ilerlemeye çalışalım."

Ö_{A27}: "Öyle yaparsak daha iyi olacak."

Tablo 4.
FBÖA'ların BEP hazırlama yeterliliklerine ilişkin görüşleri

Kategori	Kod	f	Örnek ifadeler
Hazırlayabilirim	Eğitimliyim	5	Ö _{A12} : "Hazırlayabileceğimi düşünüyorum. Yeterli eğitim aldığımı düşünüyorum açıkçası bu konuda."
	Tecrübeliyim	4	Ö _{A25} : "...bireysel eğitim planını iki kere hazırladım. İlkinde gerçekten zorlandım. ...uygulamaya geçişte gerçekten zor oluyor. Bir kere değil de iki kere hazırladığım için ileriki seviyede daha kolay hazırlayabileceğimi düşünüyorum."
	Yardımcı kitap/kaynakla hazırlanabilir	1	Ö _{A3} : "...hazırlayabileceğimi düşünüyorum. Bilgi alabileceğim, örnek bakabileceğim kaynak çok."
	Hazırlaması kolay	1	Ö _{A1} : "Yani hazırlarım aslında zor bir şey değil."
Kısmen Hazırlayabilirim	Bilgi düzeyim kısmen yeterli	8	Ö _{A30} : "Kısmen diyeyim. Çünkü teorik kısım gerekiyor. Şu anki bilgilerime göre bir şey hazırlayabilirim ama tamamen etkili ve verimli bir şekilde hazırlayamam."
	ÖGB türüne bağlı olarak değişir	4	Ö _{A20} : "Kısmen hazırlayabilirim diye düşünüyorum. Bir öğrencinin tüm yetersizliklerini kapsamasa da bazı yetersizliklere el atabileceğimi düşünüyorum."
Hazırlayamam	Teorik bilgim yetersiz	5	Ö _{A8} : "Ben düşünmüyorum. Teorik bilgim eksik olduğu için tam yapabileceğimi düşünmüyorum."
	Zor/Detaylı bir program	2	Ö _{A28} : "Yok düşünmüyorum şu an. Çünkü sadece bir ders almakla bunun olmayacağını biliyorum. Çok detaylı bir program. O yüzden daha çok eğitimin alınması gerektiğini düşünüyorum bu programın hazırlanması için."
	Öğretmenlik deneyimim yok	1	Ö _{A9} : "Hayır. Öncelikle öğretmenlik yapmadığım için özellikle. Önce normal öğrenciyi eğitmem lazım ki daha sonra özel gereksinimli öğrencileri eğitebileyim."

Şekil 1.
FBÖA'ların BEP hazırlama yeterlilikleri ve BEP hazırlama basamaklarını kullanma sıklıkları

1-3 Aşama Kategorisine ait Örnek İfade: ÖA4: "Diyelim görme yetersizliği olan bir öğrencimiz var. Konumuz maddenin halleri olsun... hangi etkinlikler hangi materyaller hazırlanabilir bakayım. Hangi etkinliği yaparsan daha iyi verim alabileceğimi düşünürüm.... Görme engellilere yönelik alfabe vardı. Ona yönelik bir doküman oluşturabilirim öğrenci için... Değerlendirmede de aynı şekilde tek bir değerlendirmeye bağlı kalmam. Yani birkaç tane bir şey kullanırım ki öğrenciyi her yönden görebileyim. Mesela ünite sonu değerlendirme testi uygulayabilirim. Belki bir oyun içerisinde yerleştirebilirim bunu."

4-6 Aşama Kategorisine ait Örnek İfade: ÖA25: "Görme yetersizliği ona bir öğrenci için söyleyeyim o zaman. İlk önce hani performans düzeyine bakayım. Performans düzeyinde ilk önce öğrenci tamamen görme yetisini mi kaybetmiş yoksa az görme yetersizliği mi var ilk önce bunu belirlerim. Tamamen görme yetersizliği varsa Braille alfabesini ona göre kullanırım. Az da olsa görüyorsa büyüteç gibi materyallerden de faydalanırım. Bir ünite belirleyecek olursam... Kuvvet ve hareket ünitesinden sürtünme kuvveti olabilir. İşte öğrenciyi uzun vadede sürtünme kuvvetinin etkisini göstermeye hedefliyorum. Neler etkiliyor sürtünmeyi neler azaltıyor? Uzun vadede bunu öğrencinin anlamasını sağlarım. Kısa vadede de işte öğrenci anlaması için materyallerden faydalanırım. Öğretim tekniğini o zaman belirlemem gerekiyor. Akranlarıyla birlikte öğretim olabilir..."

7-9 Aşama Kategorisine ait Örnek İfade: ÖA10: "Öncelikle öğrencinin şu anki performans düzeyine bakarak. İşte sözel yönergelerle çocuk uyar. Sözcükleri doğru kullanır. Görsel materyalleri verdiğimde tepki verir veya el göz koordinasyonu sağlar. Yazılı araçları tanır ve iletişim becerisi oldukça kuvvetlidir. ...konuyu seçeyim yani birinci konudan mesela besin zinciri ve enerji akışı. Buradan uzun dönemli amacım benim bu. Kısa dönemli amaçları belirlerken mesela ne diyebilirim burada besin zincirini tanır. Ben bu çocuğa besin zinciri nasıl tanıtabilirim besin ağı haritasıyla büyük geniş bir çapta yani bu teknolojiyi kullanarak sağlayabilirim. Görsel materyaller kullanabilirim... Açık anlatım yöntemi bir de görsel şekillerle destekleyerek çocuğa anlatırım. Üreticilerin fotosentezde görev aldığını bilir. Bu da kısa dönemli amaç. Mesela bunu da nasıl yaptırırım? Elime mesela çiçek alırım güneş. Buradan işte artık onu yazarak tahtaya yazarak görselleştirerek daha çok görsel tema kullanarak bu çocuğa ben bir şeyler öğretebilirim. Daha çok benim görsel ağırlıklı şeyler olabilir. Bir de değerlendirme kısmı. Onu da genellikle gözlem ve mülakat dediğimiz bir sistemle yaparız."

10 Aşama Kategorisine ait Örnek İfade: ÖA2: "...şöyle başlayayım dediğim gibi öğrenciyi tanıma formu öğrenci ile ilgili bilgiler ve BEP biriminin üyelerinin de bilgilerinin de geçmesi gerekiyor... Bunu yaptıktan sonra BEP'in içerisinde branş öğretmenleri sınıf öğretmeni aile hep birlikte toplanarak kararlar vererek öğrencinin

eğitsel performansı düzenlenebilir. Bu amaç doğrultusunda bir *öğretim yöntem tekniği* olarak deneyi kullanabilirim. Bireyselleştirilmiş eğitim planı ile ilgili öğrencinin ailesi ile ilgili bilgiler işte özgeçmişini yani hangi okula, ya da rehabilitasyon merkezine ihtiyacı varsa bunların hepsini yazarım. Ona göre bir *sınıf içi ortamını* oluştururum. Yani madde ve değişim konusunu ele alayım 5 sınıflarda. Yüzde yüz görme yetersizliği bulunan bir öğrenciden bahsedeyim. İlk önce eğitsel performansın içinde bu madde ve değişim konusunda ne vermem gerektiğini hangi kazanımları kazanması gerektiğini yazmam gerekiyor... Madde ve değişim ünitesinin amaçlarını kavrar şeklin *uzun dönemli bir amaç* yazarım. Karşısına da *kısa dönemli bir amaç* olarak örnek veriyorum ısı ve sıcaklık konusunu kavrar diyebilirim. Ondan sonra BEP hazırlanan öğrencinin *performans düzeyinin belirlenmesi* için farklı becerilerinden sosyal iletişim ya da diğer derslerdeki becerilerinden bahsedirim. Öz bakım becerileri yani öğrenci kendi ihtiyaçlarını karşılayabiliyor mu banyosunu kendisi girebiliyor mu? Yani çevresindeki kişilere yeni ortamlara toplumsal kurallara uyumlu olduğunu gözlemleyip yazarız. Sonra *BÖP* hazırlarım. Sıvıların her sıcaklıkta buharlaştığı fakat belirli sıcaklıkta kaynadığı gibi şey temel bir fark açıklanarak bunun deneyini şu şekilde yaptırabilirim... *Araç gereç* olarak da kettle kullanabilirim... Yani *değerlendirmede* de ev ödevi verebilirim. Yakınları ile günlük yaşamdan örnekler bulmasını isteyebilirim. Bunları da not almasını isteyebilirim."

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Fen bilgisi öğretmen adaylarının bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlama yeterliliklerine ilişkin sonuçlar alanyazın destekli olarak tartışılmıştır. Kaynaştırma öğrencileri için BEP hazırlanma gerekliliğine ait sonuçlar incelendiğinde FBÖA'ların büyük bir kısmı ÖGB'lerin bireysel farklılıklarından (17) kaynaklı olarak BEP'in hazırlanmasının gerekli olduğunu ifade etmişlerdir. Bazı FBÖA'lar kaynaştırma öğrencisinin yetersizlik derecesine (4) bağlı olarak BEP'in hazırlanmasına gerek olmadığı görüşüne varmışlardır. FBÖA'ların az bir bölümü ise kaynaştırma öğrencilerinin sınıfa ve akranlarına uyum sağlayabileceği düşüncesiyle BEP'in hazırlanmasının gerekli olmadığını belirtmişlerdir. Çalışmadan elde edilen sonuç, alanyazında yapılan çalışmalardan (Ayanoğlu & Gür-Erdoğan, 2019; Avcıoğlu, 2011; İlik, 2019; İlik & Günay, 2020; Köse, 2017; Öztürk & Eratay, 2010; Sarıkaya & Börekçi, 2016; Taşçı, 2019) elde edilen 'öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin kaynaştırma öğrencilerine BEP'in hazırlanmasının oldukça önemli ve gerekli olduğu' sonucuyla örtüşmektedir. Benzer bir çalışma incelendiğinde Türkçe öğretmenleri de Bilim ve Sanat Merkezlerinde BEP'in hazırlanmasının gerekli olmadığını düşündükleri saptanmıştır (Ateş, 2017). Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde BEP'i kısmen gerekli ya da gereksiz olarak gören katılımcıların BEP hakkında teorik bilgilerinin ve farkındalıklarının yetersiz kaldığı çıkarımına ulaşılabilir. Konuya yönelik olarak Er-Nas ve Dilber (2020)'nin yapmış olduğu çalışmada ise öğretmenlerin her bir ÖGB'deki bireysel farklılıkları göz ardı ettiklerini ihtimal olarak değerlendirmiştir. Bu sebepten kaynaklı olarak da katılımcılar BEP'in hazırlanmasının gerekli olmadığını düşünmüş olabilirler. BEP'in ÖGB'lere etkisine yönelik sonuçlar incelendiğinde ise FBÖA'ların her biri BEP'in ÖGB'nin eğitimi ve kişisel gelişimi için oldukça yararlı bir program olarak düşündükleri ortaya çıkmıştır. FBÖA'lar çoğunlukla BEP'in ÖGB'nin nitelikli eğitim (17) görmesine olanak sağlamasına, öğrendiği bilgileri günlük yaşantısıyla ilişkilendirebilmesine ve iletişim becerilerinin (20) artmasına olumlu olarak etki ettiğini düşünmüşlerdir. Ayrıca FBÖA'lar BEP'in ÖGB'nin eğitim ihtiyaçlarına (31) yönelik katkılarından söz etseler de daha çok ÖGB'nin kişisel gelişimine (59) yönelik katkılarından

söz etmişlerdir. Sonuçlar ilgili alanyazındaki çalışmalar ile kıyaslandığında benzer sonuçların olduğu görülmüştür. Yapılan benzer çalışmaların sonuçları incelendiğinde okul öncesi öğretmenleri (Evyapan, 2020; Tekin-Ersan & Ata, 2017); özel eğitim öğretmenleri (İlik, 2019; Öztürk & Eratay, 2010); Türkçe öğretmenleri (Sevim ve ark., 2021) ve çeşitli branşlarda görev yapan öğretmenler (Kuru-Habiboğlu, 2018; Lee-Tarver, 2006; Toprak, 2018) BEP'in ÖGB'ye sağladığı faydayla birlikte öğretmenlere ve velilere de faydalı bir program olduğunu ifade etmişlerdir. Ancak Burunsuz (2019) ve Yaman (2017)'nin yapmış olduğu çalışmada yer alan katılımcılar (ilkokul ve sınıf öğretmenleri) BEP'in yeterli düzeyde yararlı bir program olmadığını belirtmişlerdir. Alanyazındaki çalışmalar ve bu çalışma göz önünde bulundurularak aşağıdaki çıkarımlara ulaşılmıştır:

- FBÖA'ların bir kısmının BEP'in ÖGB'ler için kısmen gerekli veya gerekli olmadığını düşünmelerine rağmen BEP'in ÖGB için yararlı olduğunu düşünerek BEP hakkında çelişkili ifadelerde bulunduğu ortaya çıkmıştır. Yani FBÖA'ların bir kısmının BEP hakkında eksik ya da yanlış bilgilerinin olabileceği çıkarımına ulaşılmıştır.
- Yapılan benzer çalışmadaki katılımcıların yanlış yöntemlerle BEP'i hazırlayıp uygulamış olmasından kaynaklı olarak BEP'i ÖGB'ler için yeterli olarak faydalı bulmamış olabilirler. Farklı olarak katılımcıların da BEP hakkında yeterli bilgilerinin olmamasından kaynaklı olarak bu düşünce yapısına sahip olmuş olabilirler.

FBÖA'ların BEP hazırlama yeterliliklerine ilişkin görüşleri incelendiğinde FBÖA'ların büyük bir kısmı farklı gerekçeler belirterek BEP hazırlamada kendilerini kısmen yeterli (12) veya yetersiz (8) olarak görmüşlerdir. Benzer olarak yapılan çalışmalarda (Borucu & Işıkoğan-Uğurlu, 2018; Burunsuz, 2019; Can & Kara, 2017; Güzel, 2014; Kale ve ark., 2016; Köse, 2017; Tekin-Ersan & Ata, 2017; Tuna, 2015; Söğüt & Deniz, 2018; Yaman, 2017) yer alan öğretmen katılımcılar da kendilerini BEP hazırlama konusunda yetersiz olarak değerlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlardan yola çıkarak çalışmalara katılım gösteren öğretmenlerin görüşlerine göre genellikle BEP hazırlama konusunda yeterli bilgi birikimine sahip olmadıkları söylenebilir.

BEP hazırlama yeterliliklerine ait bulguların sonuçları incelendiğinde FBÖA'ların çoğunluğunun BEP hazırlama basamaklarına yeterince dikkat etmeden taslak BEP hazırladıkları görülmüştür. Bir önceki bulgunun sonucuyla bu bulgunun sonucunu bağdaştırmak gerekirse sonuçlar arasında büyük tutarlılık olduğu söylenebilir. Çünkü FBÖA'lar taslak BEP hazırlarken ÖGB için önemli olabilecek hususlardan bir kısmına dikkat ederken bazı kısımları genellikle göz ardı ettikleri görülmüştür. Örnek olarak FBÖA'lar taslak BEP hazırlarken ÖGB için sağlanacak öğretim materyallerinin hazırlanması (23), mevcut performansın belirlenmesi (14) gibi hususları göz önünde bulundururken; destek eğitim hizmetlerinin sağlanması (1), BEPGBÜ oluşturulması (3), uygun ortamın sağlanması (3) ve BÖP'ün hazırlanması (4) gibi hususları yeterince göz önünde bulundurmadıkları ortaya çıkmıştır. Bu bulgunun sonuçları diğer çalışmaların sonuçları ile karşılaştırıldığında büyük oranda benzerliklerin olduğu saptanmıştır. Berkant ve Atılğan (2017), Can ve Kara (2017), Değirmenci-Kurt ve Tomul (2020), Söğüt ve Deniz (2018)'in yapmış olduğu çalışmaların sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin BEP hazırlama konusunda yeterli olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Deniz (2016)'nin çalışmasında rehber öğretmenlerinin BEP hazırlamada yetersiz kaldıkları ortaya çıkmıştır. Aynı şekilde Er-Nas ve ark. (2019)'e ait çalışmanın

sonucunda fen bilgisi öğretmenlerinin BEP hazırlamada güçlükler yaşadıkları ve yetersiz oldukları görülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin BEP hazırlama yeterliliklerine yönelik olarak yapılan derleme araştırmalarında da öğretmenlerin BEP hazırlamada yeterli donanıma sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır (Batu ve ark., 2018; Demirbilek & Levent, 2020).

Yapılan bazı çalışmalarda ise farklı alanlara sahip öğretmenlerin (sınıf, okul öncesi) BEP hazırlama konusunda yeterli oldukları saptanmıştır (Kot ve ark., 2015; Yüksel ve ark., 2020; Vuran, Bozkuş-Genç & Sani-Bozkurt, 2017). Tüm sonuçlar karşılaştırıldığında genellikle benzer sonuçlar çıksa da doğal olarak bazı değişkenlere göre farklılıklar ortaya çıkabilir. Sonuçta bilimsel bilgi tarafı olarak edinilen ve eleştiriye açık olduğu için mutlak doğruyu yansıtmayabilir. Bu sonuçlardan elde edilen çıkarımlara göre BEP hazırlama yeterliliklerine göre elde edilen sonuçlardaki farklılıklar katılımcıların BEP hakkında edindikleri bilgi düzeyleri, ÖGB ile ilgili edindikleri deneyimler, özel eğitim alanındaki genel kültürleri ya da ilgileri gibi etkenlerden veya çalışmada kullanılan yöntemlerden kaynaklı olabilir.

Çalışmadan elde edilen bulgular bütüncül olarak incelendiğinde FBÖA'ların BEP'i gerekli bulunduğu; birçok sebebe bağlı olarak faydalı bulunduğu, BEP hazırlamada yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olmadıklarını ifade ettiği, BEP hazırlama aşamalarını yeterince dikkate almadığı ve BEP hazırlama konusunda yetersiz kaldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Elde edilen sonuçlar doğrultusunda:

- Özel eğitim dersinin içeriği ve ders sayısı artırılmalıdır.
- "Bireyselleştirilmiş Eğitim ve Geçiş Planlarının Hazırlanması" dersi yalnızca özel eğitim öğretmenliği programında değil tüm öğretmenlik programlarında yer alması önerilmektedir.
- Öğretmen/Öğretmen adaylarının BEP'eyönelik farkındalıklarının ve bilgi düzeylerinin artması amacıyla konuya ilişkin seminer sayıları artırılmalıdır.
- Öğretmenadaylarınastajdönemlerinde bir kaynaştırma öğrencisi için BEP'in hazırlanması ve uygulanması önerilmektedir.
- Çalışma farklı katılımcılarla ve farklı araştırma yöntemleri ile gerçekleştirilebilir.

Etik Komite Onayı

Bu çalışma yüksek lisans tezinden türetilmiştir. Bu sebeple makale ile etik kurul belgesi, 11.11.2020 tarihli ve 98/6 sayılı kararı Süleyman Demirel Üniversitesi Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurul Başkanlığı'ndan alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – T.G., S.L.Z.; Tasarım – T.G., S.L.Z.; Denetleme – T.G., S.L.Z.; Kaynaklar – T.G., S.L.Z.; Malzemeler – T.G., S.L.Z.; Veri Toplanması ve/veya İşlenmesi – T.G., S.L.Z.; Analiz ve/veya Yorum – T.G., S.L.Z.; Literatür Taraması – T.G., S.L.Z.; Yazıyı Yazan – T.G., S.L.Z.; Eleştirel İnceleme – T.G., S.L.Z.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmişlerdir.

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval was received for this study from the ethics committee of Süleyman Demirel University (Date: 11.11.2020, Number: 98/6).

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – T.G., S.L.Z.; Design – T.G., S.L.Z.; Supervision – T.G., S.L.Z.; Resources – T.G., S.L.Z.; Materials – T.G., S.L.Z.; Data

Collection and/or Processing – T.G., S.L.Z.; Analysis and/or Interpretation – T.G., S.L.Z.; Literature Search – T.G., S.L.Z.; Writing Manuscript – T.G., S.L.Z.; Critical Review – T.G., S.L.Z.; Other – T.G., S.L.Z.

Declaration of Interests: The authors declare that they have no competing interest.

Funding: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Agran, M., & Hughes, C. (2008). Students' opinions regarding their Individualized Education Program involvement. *Career Development for Exceptional Individuals, 31*(2), 69–76. [CrossRef]
- Albare, F., Pellegrini, I., Rahabi, H., Baccou, C., Gonin, L., Rochette, C., Vermalle, M., Cuny, T., Castinetti, F., & Brue, T. (2020). Evaluation of an individualized education program in pituitary diseases: A pilot study. *European Journal of Endocrinology, 183*(6), 551–559. [CrossRef]
- Alice, O. N. (2018). *Evaluation of development and implementation of individualized educational programme by teachers of learners with intellectual disabilities in Kisumu and Nairobi counties* [Doctoral Dissertation]. Kenyatta University. Retrieved from <https://ir-library.ku.ac.ke/bitstream/handle/123456789/18572/Evaluation%20of%20development%20and%20implementation%20of%20individualized%20educational...pdf?sequence=1>
- Al-Shammari, Z., & Hornby, G. (2020). Special Education teachers' knowledge and experience of IEPs in the education of students with special educational needs. *International Journal of Disability, Development and Education, 67*(2), 167–181. [CrossRef]
- Ateş, M. (2017). Bilim ve sanat merkezlerinde görev yapan Türkçe öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim planı hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 42*(42), 211–225. [CrossRef]
- Avcıoğlu, H. (2011). Zihin engelliler sınıf öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlamaya ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 12*(1), 39–53. [CrossRef]
- Avcıoğlu, H., & Rüştoğlu, O. (2018). Özel eğitimde fen bilgisi öğretimi ve önemi. İçinde H. Avcıoğlu (Ed.). *Özel eğitimde fen ve sosyal bilgiler öğretimi* (s. 1–14). Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Ayanoğlu, Ç., & Gür Erdoğan, D. (2019). Okul yöneticilerinin özel gereksinimli öğrencilere okul yöneticilerinin özel gereksinimli öğrencilere okul yöneticilerinin özel gereksinimli öğrencilere hazırlanması/uygulanması hakkındaki görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 20*(4), 677–706. [CrossRef]
- Bafra-Tike, L., & Kargın, T. (2009). Sınıf öğretmenleri, rehber öğretmenler ve rehberlik araştırma merkezi çalışanlarının bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlama sürecine ilişkin tutumları ve bu süreçte karşılaştıkları güçlüklerin belirlenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 9*(4), 1933–1972. Retrieved from <https://silo.tips/download/leyla-tke-bafra-tevhide-kargin>
- Batu, E. S., Cüre, G., Nar, S., Gövercin, D., & Keskin, M. (2018). Türkiye'de ilkököl ve ortaokullarda yapılan kaynaştırma araştırmalarının gözden geçirilmesi (2006-2016). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 19*(3), 577–614. [CrossRef]
- Benninger, K. (2004). *Perceptions of student involvement in the construction of their own IEP's* [Master's Thesis]. State University College at Brockport. Retrieved from <http://hdl.handle.net/20.500.12648/6046>
- Berg, B. L., & Lune, H. (2015). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Eğitim Yayınevi. Retrieved from https://books.google.com.tr/books?id=TF-zDwAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=tr&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false
- Berkant, H. G., & Atılğan, G. (2017). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Journal of Educational Reflections, 1*(1), 13–25. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/eduref/issue/34202/378137>
- Blackwell, W. H., & Rossetti, Z. S. (2014). The development of individualized education programs: Where have we been and where should we go now?. *SAGE Open, 4*(2). [CrossRef]

- Boavida, T., Aguiar, C., McWilliam, R. A., & Pimentel, J. S. (2010). Quality of individualized education program goals of preschoolers with disabilities. *Infants and Young Children, 23*(3), 233–243. [CrossRef]
- Borucu, B., & Işıkdoğan Uğurlu, N. (2018). Genel eğitim okullarındaki özel gereksinimli öğrencilerin öğretim öncesi, sırası ve sonrası eğitsel değerlendirilmelerine ilişkin öğretmen görüşleri. 28. Ulusal özel eğitim kongresi Tam Metin Bildiri kitabı (M. A. Melekoğlu, Ed., s. 18–29). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi. Retrieved from <https://uoek2018.ogu.edu.tr/Storage/uoeck2018/Uploads/18-29.pdf>
- Burunsuz, E. (2019). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bireyselleştirilmiş eğitim programının uygulanmasına ilişkin görüşleri (Tez no: 544939)* [Yüksek Lisans Tezi]. Bülent Ecevit Üniversitesi-Zonguldak, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi. Retrieved from <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Burunsuz, E., & İnce, M. (2020). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bireyselleştirilmiş eğitim programının uygulanmasına ilişkin görüşleri. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi, 14*(31), 530–544. [CrossRef]
- Camcı-Doğan, S. (2020). *Öğretmen adaylarının özel gereksinimli bireylerin eğitimine yönelik görüşleri*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, Erken Görünüm. [CrossRef]
- Can, E., & Kara, Z. (2017). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi öğrencilerine yönelik tutumlarını etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(2), 71–96. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/trakyasobed/issue/33347/371192>
- Çikılı, Y., Gönen, A., Aslan Bağcı, Ö. A., & Kaynar, H. (2017). Özel eğitim alanında görev yapan öğretmenlerin bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlama konusunda yaşadıkları güçlükler. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 15*(1), 1–1. [CrossRef]
- Creswell, J. W. (2018). Beş nitel araştırma yaklaşımı. İçinde M. Bütün & S. B. Demir (Eds.), *Nitel araştırma yöntemleri* (3. baskı, ss. 69-128). Siyasal Kitapevi.
- Creswell, J. W. (2018). Veri toplama. İçinde M. Bütün & S. B. Demir (Eds.), *Nitel araştırma yöntemleri* (3. baskı, ss. 145-178). Siyasal Kitapevi.
- Debbag, M. (2017). Opinions of prospective classroom teachers about their competence for individualized education program (IEP). *Universal Journal of Educational Research, 5*(2), 181–185. [CrossRef]
- Değirmenci-Kurt, A., & Tomul, E. (2020). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 4*(7), 144–154. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijer/issue/56808/719696>
- Demirbilek, M., & Levent, F. (2020). Kaynaştırma sınıflarında özel eğitim alan öğrencilere yönelik öğretmen davranışlarına ilişkin rehberlik öğretmenlerinin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 21*(3), 479–511. [CrossRef]
- Deniz, S. (2016). Rehber öğretmen adaylarının özel eğitime yönelik öz-yeterlilik algılarının incelenmesi. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Dergisi, 17*(38), 154–175. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/sobbiad/issue/36454/413095>
- Er Nas, S., & Dilber, Y. (2020). Fen bilimleri öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü tanımlı kaynaştırma öğrencileri ile yürüttükleri öğretim sürecinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 28*(4), 1800–1816. [CrossRef]
- Er Nas, S., Şenel Çoruhlu, T., Çalık, M., Ergül, C., & Gülay, A. (2019). Öğrenme güçlüğü yaşayan ortaokul öğrencilerine yönelik fen deneyleri kılavuzunun etkililiğinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 20*(3), 501–534. [CrossRef]
- Evyapan, G. (2020). *Okul öncesi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin öz-yeterlilik algı düzeyleri ve bireyselleştirilmiş eğitim programı hakkındaki görüşleri (Tez no:627037)* [Yüksek Lisans Tezi] Balıkesir Üniversitesi-Balıkesir, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi. Retrieved from <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Findley, J. A., Ruble, L. A., & McGrew, J. H. (2022). Individualized education program quality for transition age students with autism. *Research in Autism Spectrum Disorders, 91*, 101900. [CrossRef]
- Fish, W. W. (2008). The IEP Meeting: Perceptions of Parents of Students Who Receive Special Education Services. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth, 53*(1), 8–14. [CrossRef]
- Goodwin, K., Farquharson, K., Yeager Pelatti, C., Schneider-Cline, W., Harvey, J., & Bush, E. (2022). Examining the quality of individualized education program (IEP) goals for children with traumatic brain injury (TBI). *Communication Disorders Quarterly, 43*(2), 96–104. [CrossRef]
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018). *Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği*. Millî Eğitim Bakanlığı. Retrieved from https://orgm.meb.gov.tr/meb_ys_dosyalar/2018_07/09101900_ozel_egitim_hizmetleri_yonetmeliği07072018.pdf
- Güzel, N. (2014). *Kaynaştırma öğrencisi olan ilköğretim öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin yaşadıkları sorunlar (Beykoz ilçesi örneği)* (Tez No. 355918) [Yüksek Lisans Tezi]. Yeditepe Üniversitesi, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. Retrieved from <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- İlik, Ş. Ş. (2019). Üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde görev yapan öğretmenlerin bireyselleştirilmiş eğitim programları hazırlamaya uygulamaya ve izlemeye yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 27*(2), 485–495. [CrossRef]
- İlik, Ş. Ş., & Günay, Y. E. (2020). Bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlama sürecinde tercih edilen BEP uygulamaları üzerine öğretmenlerin görüşlerinin incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 15*(30), 347–362. [CrossRef]
- Kale, M., Dikici-Sığırtaç, A., Nur, İ., & Sultan-Abbak, B. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi uygulamalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi, 1*(2), 35–45. Retrieved from <http://ijeces.hku.edu.tr/tr/pub/issue/22946/355278>
- Kapucu, R., Aydoğdu, A., & Benli, A. N. (2020). Ortaokul kademesinde kaynaştırma eğitimi gören öğrencilerin uyum becerilerine ilişkin öğrenci öğretmen, veli ve öğrenci görüşleri: Bir durum çalışması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 4*(1), 34–47. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bujer/issue/55738/673855>
- Köse, K. (2017). *Fen bilimleri dersinde uygulanan kaynaştırma eğitiminin fen bilimleri öğretmenleri ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. (Tez No. 471811)* [Yüksek Lisans Tezi]. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi. Retrieved from <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Kot, M., Sönmez, S., Yıkılmış, A., & Çiftçi Tekinarslan, İ. (2015). İlkokul 4. sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersi kapsamında zihinsel yetersizliği olan kaynaştırma öğrencisine yönelik uygulamaları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15*(USBES Özel Sayısı 1), 231–246. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/288831560_ILKOKUL_4_SINIF_OGRETMENLERININ_SOSYAL_BILGI_LER_DERSI_KAPSAMINDA_ZIHINSEL_YETERSIZLIGI_OLAN_KAYNASTIRMA_OGRENCISINE_YONELIK_UYGULAMALARI
- Kuru-Habiboğlu, N. (2018). *İlkokullarda çalışan sınıf öğretmenlerinin ve rehber öğretmenlerin bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimine ilişkin görüşleri (Tez No. 530687)* [Yüksek Lisans Tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi. Retrieved from <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Kuru, Y. Ö. (2018). *Fen bilgisi öğretmenliği lisans programı*. Yüksek Öğretim Kurulu. Retrieved from https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/YeniOgretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Fen_Bilgisi_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf
- Lee-Tarver, A. (2006). Are individualized education plans a good thing? A survey of teachers' perceptions of the utility of IEPs in regular education settings. *Journal of Instructional Psychology, 33*(4), 263–272. Retrieved from <https://go.gale.com/ps/i.do?id=GALE%7CA156549739&sid=googleScholar&v=2.1&it=r&linkaccess=abs&issn=00941956&p=AONE&sw=w&userGroupName=anon%7Ebaa2e1d8>
- Lynch, S., & Adams, P. (2008). Developing standards-based individualized education program objectives for students with significant needs. *Teaching Exceptional Children, 40*(3), 36–39. [CrossRef]
- Macaroğlu-Akgül, E., & Mertoğlu, H. (2020). Öğretmen yetiştirme programlarında otizm farkındalığı: Fen bilgisi eğitimi örneği. *Journal of Individual Differences in Education, 2*(1), 31–41. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijide/issue/55034/755814>

- MacLeod, K., Causton, J. N., Radel, M., & Radel, P. (2017). Rethinking the individualized education plan process: Voices from the other side of the table. *Disability and Society*, 32(3), 381–400. [CrossRef]
- Merriam, S. B. (2018). Araştırmanın Desenlenmesi ve Örneklem seçimi. İçinde S. Turan (Ed.). *Nitel araştırma* (s. 55–84) Nobel Akademik Yayıncılık
- Merriam, S. B. (2018). Nitel Verilerin Toplanması. İçinde S. Turan (Ed.). *Nitel araştırma* (s. 83–84). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Mete, P. (2016). Ortaokul özel alt sınıfta öğrenim gören zihinsel yetersizliğe sahip öğrencilere bazı maddelerin "sert-yumuşak" özelliklerinin doğrudan öğretim yöntemiyle öğretimi. (Tez No. 442999) [Doktora Tezi]. Atatürk Üniversitesi, Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi. Retrieved from <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Öztürk, C. Ç., & Eratay, E. (2010, Aralık). Eğitim uygulama okuluna devam eden zihin engelli öğrencilerin öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim programı hakkında görüşlerinin belirlenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10(2), 145–159. Retrieved from <https://de.rgipark.org.tr/tr/pub/aibuefd/issue/1499/18144>
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. Pegem Akademi Yayınları.
- Royer, D. J. (2017). My IEP: A student-directed individualized education program model. *Exceptionality*, 25(4), 235–252. [CrossRef]
- Şahin, A., & Gürlü, B. (2018). Destek eğitim odasında ve kaynaştırma ortamlarında çalışan öğretmenlerin bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlama sürecinde yaşadıkları güçlüklerin belirlenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29, 594–625. [CrossRef]
- Santiago-Lugo, S. M. (2018). *A review the literature on problems and challenges encountered by educators during the IEP process* [Master Thesis]. State University of New York-ABD. Retrieved from <https://core.ac.uk/download/pdf/233576682.pdf> adress
- Sarıkaya, B., & Börekçi, M. (2016). İşitme engelli öğrencilerin eğitiminde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri: Erzurum ili örneği. *Ekev Akademi Dergisi*, 20(66), 177–193. [CrossRef]
- Sevim, O., Kayman, F., & Kaya, M. (2021). Türkçe öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim programı'nın (BEP) uygulanabilirliği hakkındaki görüşleri. *International Journal of Language Academy*, 9(1), 159–174. [CrossRef]
- Simon, J. B. (2006). Perceptions of the IEP requirement. *Teacher Education and Special Education*, 29(4), 225–235. [CrossRef]
- Siron, Y. (2020). PAUD inklusif: Efikasi diri dan tingkat literasi guru memengaruhi kemampuan merancang individualized education program (IEP)? *Al-Athfal: Jurnal Pendidikan Anak*, 6(1), 1–14. [CrossRef]
- Slade, N., Eisenhower, A., Carter, A. S., & Blacher, J. (2018). Satisfaction with individualized education programs among parents of young children with ASD. *Exceptional Children*, 84(3), 242–260. [CrossRef]
- Söğüt, D. A., & Deniz, S. (2018). Sınıf öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlamada karşılaştıkları güçlükler ve kaynaştırma uygulamalarına ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 423–443. [CrossRef]
- Sullivan, C. A. (2015). *Examining parents' perceptions of the individualized education program meeting* [Doctoral Thesis]. University of Connecticut-ABD. Retrieved from <https://opencommons.uconn.edu/dissertations/722>.
- Taşcı, F. (2019). *Engelli ve engelli olmayan öğrencilerin bütünleşmesinde okul yönetiminin tutumlarının değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi. Retrieved from https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/628841/yokAcikBilim_10277203.pdf?sequence=-1&isAllowed=y
- Tekin-Ersan, D., & Ata, S. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanmasına ilişkin görüşleri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 162–177. [CrossRef]
- Timothy, S., & Agbenyega, J. S. (2018). Inclusive school leaders' perceptions on the implementation of individual education plans. *International Journal of Whole Schooling*, 14(1), 1–30. Retrieved from <https://eric.ed.gov/?id=EJ1170727>
- Toprak, Ö. F. (2018). *Bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlama sürecine ilişkin ekip üyelerinin deneyimleri: Bir ortaokul örneği*. (Tez No. 525057) [Yüksek Lisans Tezi]. Anadolu Üniversitesi, Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi. Retrieved from <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Tuna, M. D. (2015). *Sınıfında özel gereksinimli öğrencisi olan okul öncesi öğretmenlerinin doğal öğretim sürecine ilişkin bakış açılarının incelenmesi* (Tez No. 425493) [Yüksek Lisans Tezi]. Anadolu Üniversitesi, Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi. Retrieved from <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Vuran, S., Bozkuş-Genç, G., & Sani-Bozkurt, S. (2017). İş birliği ile bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme süreci: Durum çalışması. *Özel Eğitim Dergisi*, 18(2), 165–184. [CrossRef]
- Yaman, A. (2017). *Kaynaştırma modeli ile eğitilen öğrenciler için bireyselleştirilmiş eğitim programlarının eğitim ve uygulanmasına yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi* (Tez No. 471821) [Yüksek Lisans Tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi. Retrieved from <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Yaralı, D. (2015). Öğretmen adaylarının özel gereksinimli bireylere yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 431–455. [CrossRef]
- Yazıcıoğlu, T. (2018). Kaynaştırma uygulamalarının tarihsel süreci ve Türkiye'de uygulanan kaynaştırma modelleri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 8(1), 92–110. [CrossRef]
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yüksel, B., Oğur, Ö., & İşbilir, A. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim programı (Bep yeterlilikleri: bir karma yöntem çalışması). *Asya Studies*, 4(14), 1–17. [CrossRef]
- Zeitlin, V. M., & Curcic, S. (2014). Parental voices on individualized education programs: 'Oh, IEP meeting tomorrow? Rum tonight!' *Disability and Society*, 29(3), 373–387. [CrossRef]

Extended Abstract

Introduction: Individuals' educational needs differ according to individual skills, abilities, and characteristics. Individuals with special needs with more distinct differences have difficulty in adapting to the program taught in general education classes and fail in the courses. For this reason, individualized education program (IEP) is prepared for individuals with special needs. For the systematic preparation of IEP, it is very important that each IEP team specified in the decree takes part in the process because it is stated that each team member has important duties and responsibilities in the preparation and implementation of IEP. The team created in this direction must have sufficient knowledge about IEP preparation, IEP development, IEP implementation, and needs and training of individuals with special needs (SNI), and fulfilling these responsibilities is of great importance. Especially science teachers are expected to have IEP preparation qualifications. Because science teachers should prepare IEP by taking into account science course gains and individual differences in order for SNIs to receive an adequate level of education in the field of science. In addition, in order for the IEPs to be prepared to be systematic, science teachers should adapt the materials, teaching methods, and evaluation methods to be used in the science courses according to the differences of SNI. Special Education Courses are given at science teacher programs to pre-science teachers in order to meet these requirements. Special education course is given to pre-service science teachers (PSTs) who are at the fourth-grade level. Pre-service science teachers who take special education courses are expected to have sufficient knowledge about special education, integration, SNI, and IEP. If PSTs do not have sufficient equipment and knowledge in these subjects, they may have difficulty in recognizing the SNIs in their classrooms, performing science teachings and revealing their abilities when they start the profession. In addition, they may fail to prepare the IEP systematically which will be prepared depending on the needs and differences of SNI. At this point, PSTs taking special education courses are expected to have the competence to prepare IEP.

Method: In the study, the IEP preparation competence of PSTs was determined as the case, so the study was carried out by adopting the case study pattern. The study group consists of 31 (23 women and 8 men) PSTs studying at the fourth grade using the criteria sample, which is one of the sample methods for the purposes of the study. Criteria sample was preferred since the working group consists of fourth-grade PST who took special education courses. In the study, semi-structured interview technique was used as a data collection tool. This interview technique was used to clearly reveal the opinions of PSTs, to collect in-depth data and to ensure the wealth of data. The prepared interview questions were submitted to the opinion of a special education expert and the interview questions were revised taking into account the recommendations given by the expert. The interviews were completed in a total of 1 month, and each interview took an average of 20 minutes. In the study, content analysis method was preferred in the analysis of the data. While analyzing the data, the responses of PST were carefully read and objectively encoded by the researchers taking into account frequently repeated words. Afterward, similarities among the created codes were detected and combined. While creating categories, content, scope similarities, and existing IEP-related information were taken into account among the codes.

Results: Pre-service science teachers were indicated of required due to Individual differences regarding the necessity of IEP for integration students (17). Pre-service science teachers stated that IEP may have an impact on SNI in the fields of "Education" (34) and "Self-improvement" (55). Pre-service science teachers stated that IEP has the most positive effect on SNIs in the field of education in terms of "Qualified Education" (17). In the field of personal development, PSTs stated that IEP can have an impact on SNI's ability to communicate the most (20). PST's opinions on IEP preparation competencies, they were found to include the phrases "I Can Prepare" (11), "Partially I Can Prepare" (12), and "I Cannot Prepare" (8). When looking at the draft IEP preparation situations, those who prepare without considering the IEP preparation stages or who cannot prepare it except for the probe question (4); preparing with 1–3 stages in mind (13); preparing with 4–6 stages in mind (11); preparing with 7–9 stages in mind (2); it was determined that there were (1) PSTs who prepared with 10 stages in mind.

Conclusion: When the results of the IEP preparation requirement for integration students were examined, most of the PSTs stated that it was necessary to prepare IEP. This result coincides with many studies carried out in the relevant field. In other studies, classroom teachers and teachers in different fields stated that the preparation of IEP is very important and necessary. When the results of the IEP effect on SNI were examined, it was revealed that each of the PSTs consider IEP to be a very useful program for the training and personal development of SNI. In addition, although PSTs mentioned IEP's contributions to SNI's educational needs (31), they mostly mentioned their contribution to the personal development of SNI (59). The results were similar compared to the studies in the relevant field. When the opinions regarding IEP preparation competence were examined, most PSTs stated different reasons and found themselves to be partially adequate (12) or inadequate (8) in IEP preparation. Similarly, it was concluded that the teacher participants in the studies evaluated themselves as inadequate in preparing IEP. When the results of the findings of IEP preparation qualifications were examined, it was observed that the majority of PSTs prepared draft IEP without paying enough attention to the IEP preparation steps. Because it has been seen that while preparing the IEP, PSTs pay attention to some of the issues that may be important to SNI, while some parts generally ignored. For example, while preparing draft IEP, PSTs take into account issues such as the preparation of teaching materials for SNI (23), determination of current performance (14), support training services (1), the creation of the IEP team (3), the provision of the appropriate environment (3), and the preparation of the Individualized Curriculum (4) have not been adequately considered. The results of this finding were found to be largely similar compared to the results of other studies. Although similar results usually occur when all results are compared, naturally differences may occur according to some variables. According to the inferences obtained from these results, the differences in the results obtained according to IEP preparation competence may be due to factors such as the level of knowledge the participants gained about IEP, their experience with SNI, their general culture or interest in special education, or the methods used in the study.